

ΑΠΕΘΑΝΕΝ ἐν Παρισίοις ὁ διασημότερος Γάλλος ἡθοποιός, ὁ ἔξοχος κωμωδὸς Κοκλὲν ὁ Πρεσβύτερος. Ἡ ἀπόλεια διὰ τὸ θέατρον εἶνε ἀπὸ τὰς μεγάλαιτέρας, ἰδιαιτέρας δὲ ὀδυνηρὰ διὰ τοὺς Γάλλους, ἀπὸ τοῦ θεάτρου τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα Κοκλὲν ἐκλείπει, διότι καὶ ὁ νεώτερος Κοκλὲν ὅστις διήρχετο τὰς ἡμέρας τοῦ ἐντὸς φρενοκομείου ἀπέθανε μετὰ μίαν ἐβδομάδα ἐκ τῆς θλίψεως διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του.

★

Ὁ ἀποθανὼν ἦτο υἱὸς ἀρτοποιοῦ, ὅστις ἐστήριζε μεγάλας ἐλπίδας ἐπὶ τοῦ υἱοῦ του διὰ τὸ μέλλον τοῦ ἀρτοποιεῖου. Βλέπων αὐτὸν δραστήριον καὶ ἐργατικὸν ἔλεγεν :

— Εἶνε πρώτης τάξεως ἐργατικὸς ! . . . Θὰ πάη μπροστά :

Ἄλλ' ὁ Κοκλὲν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ, ἔστεργε νὰ συνεχίσῃ τὸ πατρικόν του ἐπάγγελμα.

Ἀπελπισθεὶς νὰ πείσῃ τὸν πατέρα του ἀφῆκεν ἓνα βράδυ, ποῦ ἔμενε μόνος εἰς τὸν φουρνον, μίαν ὁλόκληρον φουρνιά ψωμιῶν νὰ καίῃ. Τὸ γεγονός ἔκαμεν ἔξω φρενῶν τὸν γέρω Κοκλὲν καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ ἀπελπισθῇ ἀπὸ τὸν πατριότοκον υἱόν του.

Ὅταν ὁ Κοκλὲν ἀφῆκε τὸ ἀρτοποιεῖον διὰ τὴν σκηνήν, ὁ πατήρ του παρηγόρηθη :

— Εὐτυχῶς μοῦ μένει ὁ μικρός ! Αὐτὸς θὰ τὸν διαδεχθῇ !

Ὅταν ὅμως καὶ ὁ νεώτερος Κοκλὲν ἀνῆλθεν εἰς τὴν σκηνήν, ὁ γέρον ἀρτοποιὸς δὲν ἐπρόφθασε ν' ἀπελπισθῇ. Ἡ δόξα τοῦ υἱοῦ του τὸν παρηγόρησε πολὺ γρήγορα διὰ τὸ ναυάγιον τοῦ μέλλοντος τοῦ ἀρτοποιεῖου.

★

Ὁ Κοκλὲν ἀνῆλθεν εἰς τὴν σκηνήν τὸ πρῶτον ἐν Βουλώνῃ, τῇ μητρικῇ του πόλει. Ἐπαίξε τρεῖς διαφόρους ρόλους τὴν αὐτὴν ἑσπέραν καὶ προὐκάλεσε μέγα ἐνδιαφέρον.

Οἱ γονεῖς του, οἵτινες παρευρέθησαν εἰς τὴν παράστασιν, ἔκλαιον καὶ ἡσπάζοντο τὸν υἱόν των.

★

Ὁ Κοκλὲν ἀπεχώρησε τῆς «Γαλλικῆς Κωμωδίας» κατόπιν ἔριδος πρὸς τὴν διεύθυνσιν καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπιστρέψῃ πλεόν, παρ' ὅλας τὰς προσφοράς, αἰτίνας τοῦ ἑγεναι.

Ἐπὶ τέλους ἐβαρύνθη τὰς ἐνοχλήσεις. Καὶ εἰς τὸν τελευταῖον ἀπεσταλμένον εἶπε :

— Δὲν θὰ ξαναγύρισω ποτὲ εἰς τὴν Γαλλικὴν Κωμωδίαν. Ἐκεῖνοι ποῦ ἐλπίζουν τέτοιο πρᾶγμα, δὲν μὲ ξέρουν καλά !

★

Ὁ Κοκλὲν ἐπίσης δὲν ἠθέλησε ποτὲ νὰ δεχθῇ τὸ παράσημον τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς.

— Γιατί ; ἔλεγε. Δὲν τὸ θέλω. Ἐκεῖνο ποῦ μὲ συγκινεῖ εἶναι ἡ ἐπιτυχία. Τί θέλετε νὰ τὸ κάμω αὐτὸ τὸ νεκρὸν σημεῖον δόξης.

★

Εἰς τὸ Λονδίνον ἦτο ὁ προσφιλέστερος τῶν ξένων ἡθοποιῶν. Εἰς τοὺς ρόλους τῶν κωμωδιῶν τοῦ Μολιέρου εἶχεν ἐν τῇ Ἀγγλικῇ πρωτεύουσῃ μεγάλους θριάμβους. Ἐλεγε δὲ περὶ τοῦ Ἀγγλικοῦ κοινοῦ :

— Εἴμεθα παλαιοὶ φίλοι μεταξύ μας. Δίδομεν ραντεβού κάθε χρόνον καὶ συναντῶμεθα τακτικά.

★

Ὁ Κοκλὲν ἀπὸ ἐτῶν διτελεῖ εἰς τακτικὴν ἀλληλογραφίαν μὲ τὸν Κάιζερ.

★

Ὁ Κοκλὲν εἶχεν ἐπισκεφθῇ πρὸ δεκαετηρίδων τὰς Ἀθήνας, παραστήσας τότε εἰς τὸ θέατρον τοῦ Μπού-

κουρα, ὀλίγον πρὶν ἢ τοῦτο κρημνισθῇ. Ἄλλ' ὁ Κοκλὲν ἔφυγε δυσηρεστημένος, λέγων ὅτι οὐδέποτε συνήντησε παγερώτερον κοινόν.

Τὴν ἐντύπωσιν ταύτην ἀπεξημῶσε μετ' ὀλίγον ἡ Κων/πολις, διότι ὁ Σουλτάνος τῷ εἶπεν ὅτι θὰ τῷ δίδῃ 100 λίρας ἐκαστὴν φορὰν καθ' ἣν θὰ τὸν ἔκαμνε νὰ γελᾷ καὶ 100 λίρας καθ' ἣν θὰ δακρύζῃ. Ἐγέλασε δεκάκις ὁ Σουλτάνος καὶ δεκάκις ἔκλαυσεν.

Τὴν ὑπέροχον τέχνην τοῦ Κοκλὲν αἱ Ἀθηναὶ ἐθαύμασαν καὶ πρὸ πέντε ἐτῶν, ὅτε ἔδωκε εἰς τὸ Βασιλικὸν θέατρον τὸν «Ταρτοῦφον», μίαν ἀπὸ τὰς μεγάλας δόξας του, τὸν «Ἀρχοντοχωριάτην», τὸν «Γαμβρόν τοῦ κ. Ποαριέ», τὰς «Κερατσίτσας» καὶ δύο πράξεις τοῦ «Συρανό».

★

Ὁ Κοκλὲν ἐδημιούργησε πλεῖστα ἐκ τῶν νεωτέρων ἀριστουργημάτων. Εἰς τὸν «Συρανό» καὶ τὸν «Ἀετιδέα» τοῦ Ροστάν ὀφείλει τὴν τελευταίαν του αἰγλήν, ἐσχάτως δὲ ἀνέμενε νὰ διδάξῃ τὸ νέον ἔργον τοῦ Ροστάν, τὸν «Chanteclair», τοῦ ὁποίου ἡ τετάρτη καὶ τελευταία πράξις τῷ εἶχε παραδοθῇ τοῖς ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ροστάν, ἐπὶ τούτῳ μεταβάτοντος εἰς Παρισίους.

Ὁ Κοκλὲν τῇ διαταγῇ τῶν ἱατρῶν του μετέβη εἰς τὸ «Ἀσυλον τῶν ἡθοποιῶν», τὸ ὅποιον αὐτὸς εἶχεν ἰδρύσει, διὰ νὰ ἀναπαυθῇ ἐπὶ τρεῖς ἐβδομάδας, καὶ νὰ μελετήσῃ τὴν τελευταίαν ταύτην πράξιν.

Μὲ τὸ χειρόγραφον ἀνὰ χεῖρας ἀπέθανεν ἐξ ἐμβολῆς. Ἐπὶ τρία-τέσσαρα ἔτη ἀπεστήθισε στίχον πρὸς στίχον τὸ ἔργον καὶ εἰς τὰς παραμονὰς τῆς παραστάσεως —ἴσως τοῦ τελευταίου τοῦ θριάμβου— ἀπεβίωσεν.

★

Εἶνε μεγάλη ἡ κατάπληξις τῶν Γαλλικῶν ἐφημερίδων ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ Κοκλὲν. Ἡ «Πρωΐα» ἀνήγγειλε τὸν θάνατον ὑπὸ τοὺς ἐξῆς τίτλους : «Ὁ Κοκλὲν ὁ πρεσβύτερος ἀπέθανε. Δὲν θὰ παραστήσῃ τὸν «Σαντεκλέρ». Ἀφ' ἐτέρου ζητεῖ ἀμέσως τὰς γνώμας τῶν συναδελφῶν του. Ὅλοι πλέκουν στεφάνους ἐκ θαυμαστικῶν ἐπιθέτων. Μόνον ἡ Σωσάννα Δεπρέ ἀπαντᾷ τὸ ἐξῆς λακωνικώτατον :

«Ὁ θάνατος τοῦ κυρίου Κοκλὲν μὲ ἀφίνει ἐντελῶς ἀδιάφορον».

Ἡ Σάρρα Βερνάρ ἐρώτηθεῖσα κατὰ τὴν ἐκ Μιλάνου διέλευσίν της περὶ τοῦ Κοκλὲν ἀπήντησε.

— Ὁ θάνατός του μὲ ἔθλιψε πολὺ, διότι ἦτο πρᾶγμα τέλειος ἀνθρώπος. Δὲν εἶχε κανὲν ἐλάττωμα. Μόνον ἀπὸ προτερήματα ἦτο γεμάτος.

★

Ὁ Ροστάν, ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Συρανό» καὶ τοῦ «Σαντεκλέρ», ἔσπευσε νὰ μεταβῇ πλησίον τοῦ νεκροῦ μετὰ τῆς συζύγου του. Τὸν ἡσπάζει κλαίων καὶ ἀνεχώρησε βαθύτατα συγκινημένος.

Κάποιος τὸν ἠρώτησε περὶ τοῦ «Σαντεκλέρ», τοῦ ὁποίου ἡ παράστασις ἐματαιώθη ὡς ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ πρωταγωνιστοῦ.

— Ὡ ! Ἀφῆσατε τὸν «Σαντεκλέρ». Οὔτε νὰ σκεφθῶ περὶ αὐτοῦ δύναμαι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κοκλὲν !

★

Τὴν κηδείαν τοῦ Κοκλὲν παρηκολούθησαν 3,000 ἄνθρωποι. Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Πόντ ὦ Ντάμ ὠμίλησεν ἐκτὸς ἄλλων καὶ ὁ Ροστάν.

★

Ὁ Κοκλὲν ἀφίνει περιουσίαν διότι ὑπῆρξεν οἰκονόμος, καὶ υἱὸν δραματικὸν ἡθοποιόν.

